

FOX TV Binası

Aydınlatma tasarımcısı iç mimar işbirliğine güzel bir örnek

Metin: Korhan Sisman

Fotoğraflar: Serkan Eldeleklioglu

Mimarın ne istediğini bilmesi ve aydınlatma tasarımcısının bu isteklere koşulları zorlayarak, yaratıcı ama bir o kadar da akılcı yaklaşımlarla eğilmesi, müşterinin ve son kullanıcının keyif aldığı sonuçların ortaya çıkmasını sağlıyor. FOX TV projesi bu anlamda, bir aydınlatma tasarımcısı ve iç mimar arasındaki kuvvetli iltesimin önemini gösteren ciddi bir örnek olarak karşımıza çıkıyor.

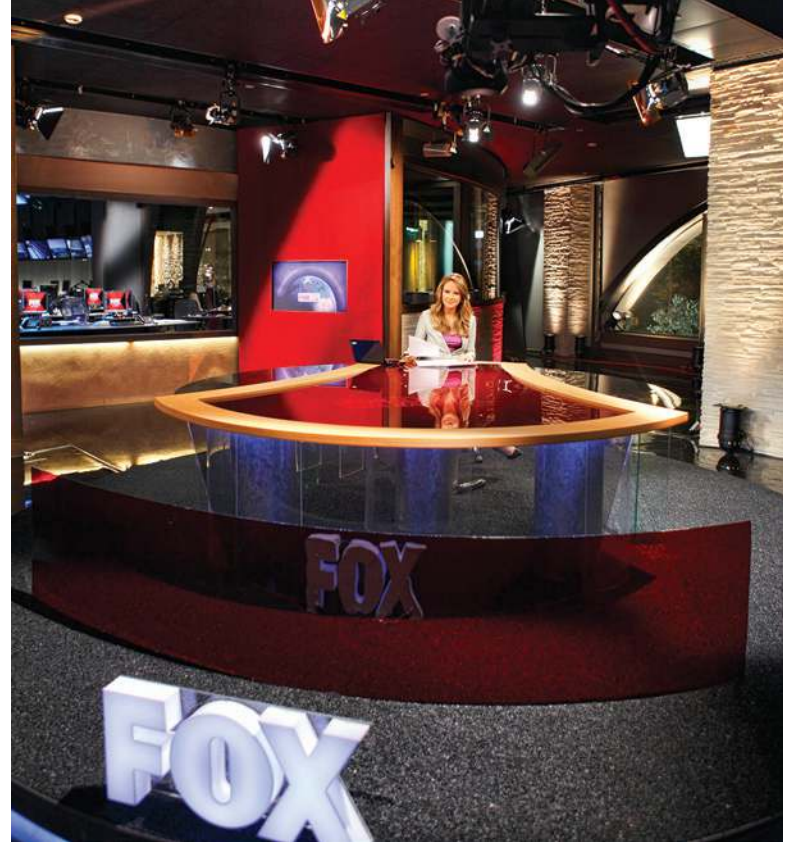

Yapının orijinali Osmanlı İmparatorluğu döneminde sarayın 'Kayık Hanı' olarak inşa edilmiştir. Bildiğimiz kadarıyla altta kayık ambarları ve depolar bulunmakta olup, üst katta da deniz erlerinin kaldığı yatakhaneler mevcuttur. Doğrudan Marmara denizine kıyısı olduğu dönemlerde içinden bir de Zeytinburnu'nu sahile bağlayan sokak geçer. Yapı sonraları değişik amaçlarla pek de özenli kullanılmamasına rağmen günümüze kadar ayakta durmayı başarmıştır.

Girisinden itibaren kurumsal bir kimlikle tasarlanacak yapı, zamanla News Corp. gibi bir dünya medya devinin sonsuz olanaklarını sunan dev bir sete dönüşecek şekilde planlandı. Bu nedenle iç mimari, çalışan tüm personelin dahil olduğu bir televizyon deneyimi yaşaması için

tasarlanırken ön görülen verimlilik ve sürdürülebilirlik kriterleri de, zaten Fox Corporation'ın uluslararası çevreye duyarlı politikası ile yakından bağdaşmakta; kullanılan altyapı sistemi, bir çok malzeme ve ekipman Leeds sertifikasyonuna uygun seçilmekteydi.

Tüm bu bilgiler ışığında aydınlatma tasarımı projesine 2009 Mart ayında başlandı. Küresel krizin etkilerinin en güçlü hissedildiği bu dönemde tasarımcılardan talep edilen halihazırda öngörülmesi son derece ekonomik bir bütçe ile kısıtlı bir sürede tüm yapının aydınlatma tasarımını yapılması ve uygulama esnasında danışmanlık hizmetinin verilmesiydi. Bu tarz zor bir proje için hızlı, güvenilir ve çözüme dönük bir proje tasarım ve kontrol sistemi oluşturulması gerekti.

sekillendirildi. Bu projedeki yenilik, baştan sona tesisin tüm alanlarında "tak ve kullan" prensibinin uygulanmasıydı. Böylece, her bölge istenildiğinde hazır bir set olarak kullanılabilirdi. DPG Design ekibi, önemli deprem riski olan bu bölgede orijinal kabuğu koruyarak taşıyıcı sistemi en baştan oluşturmuştu. Bu sayede tarihi bir yapının içerisinde gizlenmiş son derece modern ve teknolojik bir sistem ortaya çıktı. Proje

Haftalık çalışma planları oluşturuldu ve yapı bölgelere ayrıldı. Amaç her hafta yerinde deneyerek ve test ederek önceden belirlenmiş, ekipmanı hazırlanmış bu bölgelerin aydınlatma tasarımı çalışmalarını 10 haftalık bir süreçte yerinde gerçekleştirmekti. Karar verilen tüm bölgelerin genel konsept ile bağlantısının kopmamasına özen gösterilirken, maliyetlerin de kontrol edilmesi çok önemliydi. Çalışmalara başlandığında neredeyse tüm

altyapı ve tavan sistemlerinin bitmiş olması ve sürenin son derece kısa olması, özel araştırma ve çözümlere yönelmeyi zorunlu hale getiriyordu.

Tasarımcıların ilk işi, üreticiler ve tedarikçiler ile anlaşarak, aydınlatma armatürü, lamba, trafo-balast sistemleri, filtreler, ray ve ray ekipmanları, kablo ve sarf malzemeleri konusunda anlaşmalar yapıp, fiyat ve tip standartları oluşturmak oldu. Tüm bu sistemlerin

denenmesi ve montajı için sadece bu iş ile ilişkilendirilen bir montör firma olarak iş yapacak 'K2 Aydınlatma' nın deneyimli ekibi ile anlaşıldı.

Mimari proje gelişirken, her hafta öngörülen bölgelerin kayda değer ve maliyet etkin bir çözüme ulaştırılıp karara bağlanması amaçlandı ve bir sonraki safhaların tasarım projelendirme ve demo organizasyonları yapıldı. Konsept tasarımı yapılan ürünler

Acrolite'dan Kağan Fırat tarafından geliştirildi ve üretildi. Bunun dışındaki seri üretim ürünler Fersa, Neo Luca, Philips, Erco ve Kreon firmalarından tedarik edildi. Işık kaynakları, tüm flüoresan sistemlerde Osram, reflektörlü PAR ve retrofit LED tiplerde ise Philips markası seçildi. Balastlar ve trafolar için ELT ve Osram markaları tercih edildi.

Çılgınca vurgulanmayı bekleyen orijinal taş duvarlar, eğimli cam, ahşap ve tekstil yüzeyler, dokulu yer kaplamaları ve ustaca çözülmüş iç mekan detayları, birbirinden farklı amaçlarda ofis mekanları ve unutulmaması gereken 'plug and play' stüdyo sistemi. Farklı ışık ihtiyaçları ve kurumsallıkla ilişki kurabilen keyifli mekanlar, kısaca her aydınlatma tasarımı ekibinin rüyası... Tasarıma ana yapıya ait taş duvarlar, ahşap kaplamalar ve dokuların çözümü ile başlandı. İlk fikir, halihazırda bitmiş ters tavanların ardından 7 gün uzun saatler boyunca duvarları, mekanın genel aydınlatmasına destek olacak kadar güçlü ve dokuları-detayları hissettirecek kalitede ışık atışları ile yıkamak oldu. Bu yüzeyler uzun vadede cam bölücüler ardından kameraların algılayacağı mekan tanımları da yaratacağı. Eğimli cam yüzeylerden direk ışık atışını yansıyıp

parlama yapmasını önlemek ve renk geriverim gibi tasarımsal tercihler yol gösterici oldu. Bu noktada belirli reflektör açıları olan HIT 35W PAR20 E27 ışık kaynaklarında karar kılındı. Tasarımcılar, projenin her noktasında kullanılmak üzere, stüdyo konseptine vurgu yapabilecek tipte, lamba derinliği ayarlanabilir, çeşitli yüksekliklerde; nokta, vurgu ve yıkama armatürü olarak kullanılabilir standart tek bir ürün konsepti geliştirdiler. Karmaşık yapı sistemi içinde kullanılacak tipte farklı filtreler ve ışık kaynakları taşıyabilecek montajı kolay, maliyeti standart, özel üretim, ama bir okadar da basit armatürler... Geliştirilen konsept ürünler konuya cesaretle yaklaşan, tasarımcıları anlayan ve ileri taşıyan Kağan Fırat'ın zarif teknik dokunuşları ile hayat buldu ve kısa sürede yerlerini aldı. Ahşap yüzeylerine kısa mesafeden yapılan gizli, dar açılı, güçlü ışık atışları ahşap dokunun çok iyi algılanmasını sağladı. Bu sistem siyah renkli, dokulu mermer yer kaplamasının vurgulanması için önemliydi. Ayarlanmaları ve yüzey üstünde oluşan ışık göbeklerinin dengesini tutturmak ancak tasarlanan armatürler üzerindeki lamba derinlik ayarları sayesinde zor da olsa mümkün oldu. Sonuçta mekana getirdiği ritim ve kıvrımlı yüzeyin uzaktan bile algılanması tatmin

ediciydi.

Ofislerde siperlik açısı yüksek flüoresan ışık kaynaklı gömme tavan armatürleri, halı ve yüzey dokularını dramatik şekilde vurgulamak için dar açılı, halojen ışık kaynaklı tavan armatürleri, ray spotları, endirekt bantlar ve endirekt sarkıt armatürleri ile istenilen aydınlık düzeyleri yakalandı. Bu aydınlık düzeyi araştırmaları sayesinde cam yüzeylerin arkasının görünürlüğü arttırıp azaltma şansı yakalandı. Genel ofislerde ise özel tasarım masa lambaları kullanıldı.

Diğer çeşitli bölgesel ve gizli aydınlatmalar için çeşitli güçlerde, 2700K ve 3000K, T5 flüoresan ışık kaynakları öngörüldü ve taşıyıcı olarak çeşitli ahşap, metal alınlar ve çözümler geliştirildi. Sözü edilen armatür taşıyıcıları, çoğu yerde mimarinin bir parçasıydı ve santiye süresince çalışmalar esnasında yerinde tasarlanmış ve şekillendirildiler, kapatıldıklarında bir armatür olarak algılanması çok zordur. Buna en güzel örnek taş kolon sistemleridir ve burada Osram FH827 28W ışık kaynağının taş doku üzerindeki doğal, zarif etkisinden faydalanıldı.

Sahilden görünen ana cephe aydınlatmasındaki amaç, dışarıya armatür yerleşimi yapmadan asıl önemli noktalar olan, karakteristik yapıdaki pencerelerin 'içeriden' tanımlanmasını sağlamak ve hem iç hem dış mekanın dokusunun bir parçası haline getirmektir. Ana girişte kolanlarda ve cephelerde son derece güçlü, küçük, verimli ve açılı ışık kaynakları olan PHILIPS 20W PAR16 lambaları tercih edildi. Bu 'sihirli' lambalar daha piyasada çok yeni oldukları için de özel taşıyıcılar ve armatürler tasarlanması gerekti.

Kullanılan özel Hunter Douglas tavan sistemi armatür montajlarında

montaj ekiplerini zorlayan önemli bir detaydı. Bu sistem ısı, ses yalıtımı gibi konularda mükemmel denecek kadar başarılı olmakla beraber özellikle downlight armatürleri taşıyamadığı için detaylı çalışmalar gerektirmekteydi. Yerinde tasarlanan bu projenin önceden tasarlanmış standart aydınlatma tasarımı projesi prosedürüne bağlı kalarak değil de yerinde workshop mantığı ile araştırmalar-geliştirmeler ve uzun santiye deneyimleri deneyimleri ile gerçekleşmiş olması aydınlatma tasarımcıları içinde ilginç ve memnuniyet vericiydi.

Bazı koşullarda, kalıplaşmış sistemlerle sonuca gitmek için kaynak harcamaktansa, mimariyi anlayıp saygı duyarak, ışığı onun bir parçası haline getirmek için gereken detay araştırmalarını cesaret ve hevesle yapmak daha verimli sonuçlar oluşturabilmekte. Bu yaklaşım, aydınlatma tasarımcılarının gelişimine katkıda bulunacağı gibi müşteri ve üreticiler için de yeni olanaklar sağlayacaktır. Bu noktada, DPG ve Alliance Yapım'ın aydınlatma tasarımı ekibine verdiği destek ve sunduğu güven, tedarikten - montaja proje katılımcılarının müthiş özverişi, işin sonucu açısından en belirleyici etkenleri oluşturdu.

Proje künyesi:

İşveren: News Corporation Broadcast Lab.
/ Alliance Yapım
İç mimari: Brian L.Hassig (Distinguished Projects Group LLC), Emre Arslan (Alliance Yapım)
Aydınlatma tasarımı: Planlux
Elektrik kordinasyon: Aykar Mühendislik
Elektrik montaj: K2 Aydınlatma
Otomasyon projesi: Helvar - Elekon
Elektrik projesi: Çaba Elektrik

Kullanılan ürünler:

Özel üretim armatürler: Acrolite
Markalar: Fersa, Neoluca, Acrolite, Kreon, Erco, Osram, Philips, Elt, Global